

ENERGIAVIRASTON TULOSTAVOITEASIAKIRJA VUOSILLE 2022–2025

I. ENERGIAVIRASTON STRATEGIA

1. Toiminta-ajatus – Olemme tehokas toimeenpanija, valvomme ja edistämme

Energiavirasto toimeenpanee suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa.

Tehtävänsä virasto toteuttaa valvomalla ja edistämällä energiamarkkinoiden toimintaa ja ilmastotavoitteiden politiikkatoimien toteutumista.

2. Visio – Olemme kehittyvä, edistysellinen ja arvostettu viranomainen

Energiavirasto on jatkuvasti kehittyvä, toimintatavoiltaan edistysellinen ja asiakaslähtöinen viranomainen. Virasto on myös aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja.

Viraston panos energiamarkkinoiden toimivuudessa ja ilmastotavoitteiden toteutumisessa on merkittävä.

3. Strategiset valinnat

Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §:ssä on lueteltu kattavasti lainsäädäntö ja tehtävät, joista virasto vastaa.

Energiaviraston vastuulle kuuluvat energiamarkkinoiden eli sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden sekä sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonta ja edistäminen. Ilmastotavoitteiden politiikkatoimien toteutumista virasto edistää ja valvoo huolehtimalla päästökaupan, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden toimeenpanosta.

Virastolle kuuluu myös muita energia- ja ilmastopolitiikan toimeenpanotehtäviä. Toimi-alaansa liittyen virasto esimerkiksi seuraa kansallista ja kansainvälistä kehitystä, tekee aloitteita lainsäädännön kehittämiseksi ja antaa lausuntoja sekä avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä asioiden valmistelussa.

Strategiset tavoitteet – Energiamarkkinat toimivat ja ilmastotavoitteet toteutuvat

Energiapolitiikan tavoitteena on turvata energian toimitusvarmuus, kilpailukykyinen hinta sekä ympäristöllinen kestävyys. Erityisesti globaalin ja EU:n ilmastopolitiikan kansallinen toimeenpano vaikuttaa merkittäväällä tavalla kasvun edellytyksiin. Olen- naista on muun muassa löytää kustannustehokkaat keinot kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.

TEM-konsernin osana Energiavirasto toteuttaa kasvu- ja elinkeinopolitiikkaa tukevia toimia. Energiaviraston osalta tämä tarkoittaa muun muassa energia- ja päästökaup- pamarkkinoiden toimivuuden tehostamista sekä uusiutuvan energian ja energiatehok- kuuden kustannustehokasta edistämistä.

Energiaviraston strategiset tavoitteet ovat

Sähkö- ja kaasumarkkinat toimivat tehokkaasti mahdollistaen korkean toimitus- varmuuden sekä kohtuulliset ja kilpailukykyiset hinnat.

Ilmastotavoitteiden politiikkatoimien hallinnointi toteutuu kustannustehokkaasti päästökaupan, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden osalta.

Virasto varmistaa markkinoiden sekä luonnollisessa monopolisasemassa olevien toi- mijoiden tehokkuuden ja toimivuuden huolehtimalla vastuulleen kuuluvista energia- markkinoiden valvonta- ja edistämistehtävistä.

Virasto huolehtii vastuulleen kuuluvien energia- ja ilmastopolitiikan keinojen toimeen- panosta kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Kriittiset menestystekijät – henkilöstö ja toimintatavat

Energiaviraston kriittisiä menestystekijöitä ovat

Osaava, palveleva ja kehittämishaluinen sekä sitoutunut henkilöstö, joka aktiivi- sesti keskustelelee ja vaikuttaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Tavoitteelliset, tehokkaat ja ajanmukaiset toimintatavat.

Virasto on älykkään energian asiantuntija, joka hallitsee teemat koko ketjun varrelta lähtien energian tuotannon eri muodoista sekä siirrosta ja jakelusta aina energian käyttöön ja energiatehokkuuteen asti. Virasto tekee työtään suomalaista yhteiskuntaa varten ja osallistuu vastuulleen kuuluvien toimialojen kehittämiseen. Oman toimintansa kehittämisessä viraston lähtökohtana on tavoite tehdä vastuulleen kuuluvat tehtävät laadukkaasti ja tehokkaasti sekä täyttäen kehittyvän valtionhallinnon odotukset muun muassa digitalisaation osalta. Virasto on myös kansainvälisesti aktiivinen energia- ja ilmastoalan viranomaisena.

Energiavirasto toimii suunnitelmallisesti, avoimesti ja olennaiseen keskittyen. Toimin- nan luotettavuus ja vastuullisuus kumpuavat henkilöstön osaamisesta, kuuntelevasta ja keskustelelevasta asiakasotteesta sekä virastolle asetettujen tavoitteiden saavuttami- sesta. Virasto on riippumaton katsoen asioita neutraalisti, laajasta näkökulmasta ja so- vittaen yhteen sidosryhmiensä ristiriitaisiakin tavoitteita. Energiavirasto kehittää ener- gia-alaa koko yhteiskunnan hyväksi.

Digitalisaation edistäminen – dTEM-ohjelma

Työ- ja elinkeinoministeriön tavoitteena on, että konsernin virastot toteuttavat hallin- nonalan yhteisen dTEM –ohjelman tavoitteita ja linjauksia sekä varmistavat että viras- tojen digivalmiudet kasvavat. Tavoitetta mitataan konsernin virastojen digikypsyysin- deksillä. Digitaalisten palvelujen kautta Energiavirasto tehostaa palveluprosessejaan.

Energiavirasto on saavuttanut arvioinnissa organisaation ja kulttuurin, arkkitehtuuriin ja teknologian, hankinnan ja kehittämisen sekä kyberturvallisuuden ja tiesuojan osa-alu- eilla hallitun eli pitkälle kehittyneen tason. Digikypsyysasteen arvioinnissa asiantuntija- arvio on ollut vuonna 2020 3,2 ja itsearvion tulos vuonna 2021 3,7. Vuoden 2022 digi-

kypsyyden asiantuntija-arvion tavoite on >3,1. Virasto vahvistaa edelleen digikyvyyttä kaikilla osa-alueilla. Vuosina 2022–25 painopiste on erityisesti henkilöstön osaamisen kehittämisessä, johtamisessa, palveluissa, prosesseissa ja asiakaslähtöisyydessä. Johtamisessa keskitytään digitalisaation hyötyjen saavuttamiseen ja investointien kannattavuuteen sekä projektijohtamisen menetelmiin. Henkilöstön osaamisessa painopiste on selkeissä roolituksissa ja sen varmistamisessa, että henkilöstön osaaminen vastaa roolien vaatimuksia. Prosesseissa, palveluissa ja asiakaslähtöisyydessä haetaan keinoja muun muassa palvelumuotoilun menetelmistä ja sidosryhmien näkemysten ja osaamisen hyödyntämisestä.

Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma

Energiavirasto toteuttaa niitä Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia toimenpiteitä, jotka koskevat viraston tehtäviä. Näitä kestävän kasvun ohjelman (ns. RRF-väline) mukaisia tehtäviä ovat liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien latausinfraan koskevien tukien kilpailutukset. Virasto varautuu vastaamaan myös latausinfraan kilpailutusta koskeviin kestävän kasvun ohjelman mukaisiin raportointeihin.

Energiavirasto varmistaa Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpanossaan sisäisen valvonnan, seurannan ja raportoinnin toimivuuden EU:n RRF-asetuksen (2021/241) ja kansallisen RRF-toimeenpanosäädöksen ”Laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta”, vaatimukset huomioiden.

Julkiset hankinnat vaikuttavammiksi

Energiavirasto sitoutuu kansalliseen julkisten hankintojen strategiaan ja sen tavoitteiden edistämiseen sekä laatimaan viraston hankintoja koskevan julkisten hankintojen toimintasuunnitelman.

Tasa-arvon ja työelämän monimuotoisuuden edistäminen

Energiavirasto huomioi hallituksen tasa-arvo-ohjelman ja TEM:n työelämän monimuotoisuusohjelman tavoitteet päivittäessään viraston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Virasto ottaa muutoinkin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymykset huomioon tarpeen mukaan kaikessa toiminnassaan. VMBaro-työhyvinvointiselvityksen tulosten perusteella viraston henkilöstö onkin erittäin tyytyväistä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen virastossa, arvosana *Työyhteisön oikeudenmukaisuus* -indeksissä vuonna 2021 on 4,36 (asteikko 1-5). Energiavirasto toimii myös aktiivisesti valtion yhteisten HR-tavoitteiden ja monipaikkaisuuden edistämisen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Energiaviraston arviointi ja sen suositusten toimeenpano

Energiaviraston toimintaa on arvioitu vuonna 2021. Arvioinnin suositusten toimeenpano käynnistyy vuonna 2022. Ministeriö ja virasto keskustelevat ja sopivat arvioinnin toimeenpanosta sen valmistuttua.

4. Toimintaympäristön muutokset

EU:n vuoteen 2030 ulottuvat energia- ja ilmastotavoitteet luovat puitteet lähivuosien tavoitteille ja toimille. Erityisesti tämä tapahtuu ns. puhtaan energian ja Fit for 55 energia- ja ilmastopakettien säädösten kautta. Hallitusohjelman tavoite, Suomi on hiilineutraali vuonna 2035, tulee lähivuosina konkretisoitumaan lukuisiksi kansallisiksi toimenpiteiksi. Vuoteen 2030 tähtäävää kansallista ilmasto- ja energiastrategiaa sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaa päivitetään vuoden 2021 aikana vastaamaan sekä EU:n että hallitusohjelman tavoitteita.

Uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähkön tuotannon, etenkin tuulivoimatuotannon, määrä lisääntyy, ja Olkiluodon 3 ydinvoimalaitosyksikkö suunnitellaan otettavaksi käyttöön vuonna 2022. Kivihiileen ja turpeeseen perustuvan energiantuotannon markkinaehtoisen vähenemisen puolestaan jatkuu edelleen.

Vuoden 2023 aikana pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla siirrytään 15 minuutin taseeselvitysjaksoon. Toimitusvarmuuden kannalta myös riittävän siirtokapasiteetin varmistaminen naapurimaihin sekä tehokkaasti toimivat yhteiset sähkömarkkinat ovat keskeisessä roolissa. Vuonna 2025 on suunniteltu otettavaksi käyttöön Suomen ja Pohjois-Ruotsin välille kolmas vaihtosähköyhteys. Jakeluverkkojen kehittäminen säävarmemmiksi jatkuu suunnitelmallisesti ja sähkömittareiden uusiminen uuden sukupolven älymittareiksi käynnistyy.

Sähkön vähittäismarkkinoiden kehittymiseen vaikuttavat erityisesti ns. datahubin eli sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihtojärjestelmän käyttöönotto helmikuussa 2022 sekä sähkön myynnin ja jakelun maksujen yhteislaskutuksen mahdollistaminen. Aurinkosähköjärjestelmien hintojen halpeneminen lisää kuluttajien omaa hajautettua sähkön tuotantoa ja edistää paikallisten energiayhteisöjen muodostumista. Kaikki nämä yhdessä lisäävät asiakaskeskeisyyttä ja mahdollistavat myös markkinoiden ja palvelutoimintojen kehittämisen ja tehostamisen sekä muuttavat toimijoiden rooleja ja tuovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Suomen ja Baltian maiden yhteiset, kehittyvät kaasumarkkinat tuovat markkinoille kilpailua sekä parantavat maakaasun kilpailukykyä ja toimitusvarmuutta. Jatkoaskelina ovat Suomen ja Baltian maiden kaasumarkkinoiden tiiviimpi integrointi sekä kaasuverkon kytkeminen Keski-Euroopan kaasuverkkoon.

Komission Fit for 55 -ehdotuksen mukaan päästökauppasektorilla päästöjä tulisi vähentää 61 prosenttia vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta. Paketti sisältää useita ehdotuksia, joista osa toimeenpantaisiin ehdotuksen mennessä läpi jo vuosina 2022–2025. Päästökattoa ehdotetaan laskettavan aiempaa nopeammin ja ilmaiseksi jaettavien päästöoikeuksien määrää vähennettäisiin. Paketissa ehdotetaan EU:n päästökauppajärjestelmän laajentamista merenkulkuun ja tieliikenteelle sekä rakennusten lämmitykselle tulisi oma erillinen päästökauppajärjestelmänsä. Komissio esittää myös uutta ilmastopolitiikan työkalua, ns. hiilirajamekanismia, jonka piiriin kuuluvien tuontituotteiden ilmaisjaon mekanismi korvaisi vuoteen 2036 mennessä.

Tavoitteet uusiutuvan sähkön lisäämiselle kasvattavat ja suuntaavat tuotannon investointeja, mutta myös uusia uusiutuvan energian lähteitä tarvitaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Uusiutuvan energian päivitetystä direktiivissä (RED II) asetetaan uusiutuvan energian osuuden EU:n laajuiseksi tavoitteeksi 32 prosenttia energian loppukäytöstä vuonna 2030. Liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien latausinfraa koskevan tuen kilpailutuksissa Suomessa volyymi on tarkoitus kolminkertaistaa nykytasoon verrattuna.

Komission 14.7.2021 antamassa ehdotuksessa EED:n uudelleen kirjoittamiseksi nykyinen 2021–2030 jakso jaettaisiin kahteen erilliseen osaan. Jaksolla 2021–2023 ovat voimassa nykyiset tavoitteet ja ehdot. Uudelle jaksolle 2024–2030 vuotuinen energiansäästö tavoite nousisi 1,5 prosenttiin ja samalla kiristettäisiin tavoitteeseen hyväksyttävän energiansäästön kelpoisuusehtoja. Uusi tavoite olisi absoluuttisena energiamääränä lähes 4,5 TWh ja kumulatiivisena energiansäästönä 124 TWh_{kum}. Jaksolle 2024–2030 ehdotettu energiansäästön taso on niin korkea, ettei sen saavuttaminen ole tiedossa olevin tai tunnetuin politiikkatoimin mahdollista.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja Energiavirasto varmistavat virastolle riittävät resurssit virastolle annettujen tehtävien hoitamiseen.

Koronapandemian vaikutukset viraston toimintaan ovat olleet sangen vähäiset. Viraston virkatehtävät ja vastuut ovat säilyneet ennallaan, vain töiden tekemisen tapa muuttui pääosin etätöiden tekemiseksi. Tähän virastolla kuitenkin oli sangen hyvät valmiudet jo olemassa. Töiden tekemisen tavan muutoksen vaikutukset viraston henkilöstön tuottavuuteen ja työhyvinvointiin ovatkin olleet pääosin positiivisia. Pandemian vuoksi yhteiskunnassa asetettujen rajoitusten purkautuessa, virastossa siirrytään läsnä- ja etätöiden joustavaan yhdistämiseen tavoitteena viraston tavoitteiden saavuttaminen ja tehtävien onnistunut tekeminen sekä henkilöstön hyvä työhyvinvointi.

II. ENERGIAVIRASTON TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2022 – 2025

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2020 Toteuma	2021 Tavoite	2022 Tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite
Digitaalisuuden edistäminen						
<i>Tavoite 1:</i> Viraston asianhallintaprosessin digitalisointi <i>Mittari:</i> Sähköisesti tuotettujen kirjausta- pahtumien osuus kaikista kirjaustapahtu- mista (%)	60	>65	>70	>70	>70	>70
Normien purkaminen						
<i>Tavoite 2:</i> Viraston lupaprosessien suju- voittaminen <i>Mittari:</i> Verkkolupien käsittelyaika (työpäi- vää) <i>Mittari:</i> Hankelupien käsittelyaika (työpäi- vää) <i>Mittari:</i> Päästölupien ja päästöjen tarkkai- lus suunnitelmien käsittelyaika (työpäivää)	79 29 80	<50 <40 <70	<50 <40 <50	<50 <40 <50	<50 <40 <50	<50 <40 <50
Valvonnan ja edistämisen taloudellisuus						
<i>Tavoite 3:</i> Energiamarkkinoiden valvon- nan taloudellisuus <i>Mittari:</i> Sähkö- ja maakaasuvalvonnan toi- mintakulut per sähkön ja maakaasun kulu- tus (c/kWh)	0,0041	<0,0048	<0,0050	<0,0050	<0,0050	<0,0050
<i>Tavoite 4:</i> Ilmastotavoitteiden edistämisen taloudellisuus <i>Mittari:</i> Päästökaupan hallinnoinnin toi- mintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluvaa laitosta kohden (euroa/laitos) <i>Mittari:</i> Uusiutuvan energian tuotantotu- kien hallinnointikustannukset järjestel- mässä mukana olevilla laitoksilla tuotettua sähköä kohden (euroa/MWh)	3 790 0,22	<4 500 <0,30	<4 000 <0,30	<4 000 <0,30	<4 000 <0,30	<4 000 <0,30

Talous

	TP 2020	TA 2021	TAE 2022	KEHYS 2023	KEHYS 2024	KEHYS 2025
Viraston toiminnan taloudellisuus						
<i>Tavoite 5:</i> Viraston toimintamenojen mää- rärähat <i>Mittari:</i> Momentille 32.01.09 (aiemmin 32.60.01) myönnetty nettomääräraha, tu- hatta euroa	7 011	7 758	8 586	8 432	8 432	8 432

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2020 Toteuma	2021 Tavoite	2022 Tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite
Henkilöstön määrä sekä työhyvinvoinnin parantaminen						
<i>Tavoite 6: Henkilötyövuodet</i> <i>Mittari: Henkilötyövuosien kehitys, htv</i>	81,4	85	100	100	100	100
<i>Tavoite 7: Kokonaistyötyytyväisyys</i> <i>Mittari: VM-Baron kokonaistyötyytyväisyysindeksi, asteikko 1-5</i>	3,8	>3,9	>3,9	>3,9	>3,9	>3,9

Riskienhallinta

Riskienhallinnassa virasto käyttää soveltuvin osin ISO 31 000 riskienhallinnan standardin mukaisia menetelmiä, joita täydentää kolmen puolustuslinjan -malli. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostavat viraston substanssiryhmät (ml. esihenkilöt), toisen viraston ylijohtaja ja hallinto sekä kolmannen ulkopuoliset valvojat kuten viraston tilintarkastaja Valtiontalouden tarkastusvirastosta ja tulosohtaja työ- ja elinkeinoministeriön Energiaosastolta. Työ- ja elinkeinoministeriön energiaosaston yhteistyö ja yhteydenpito Energiaviraston kanssa on varsinaisen tulosohtauksen ulkopuolellakin varsin tiivistä. Tämän substanssiasioiden toimeenpanoon ja kehittämiseen liittyvän yhteistyön kautta ministeriöllä on mahdollista havaita mahdollisia realisoituvia riskejä viraston toiminnassa ja puuttua niihin ajoissa.

Virastossa riskienhallinta on osa vuotuista strategista suunnittelua ja tulossuunnittelua sekä tavoitteiden asettamista ja niiden toimeenpanoa. Viraston johtoryhmä arvioi riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa vuosittain. Arvioinnin tuloksena on nykytilan kartoittaminen ja kehittämiskohteiden löytäminen. Riskiaspekti otetaan huomioon myös viraston ohjeissa ja toimintatavoissa.

Riskit kytketään ensisijaisesti tulostavoiteasiakirjan mukaisiin tavoitteisiin ja toimeenpanosuunnitelmaan. Virasto tunnistaa, analysoi ja käsittelee ne riskit, jotka voivat häiritä tai edistää tulossopimuksen tavoitteiden onnistumista. Liitteessä 3 on esitetty syksyllä 2021 tämän pohjalta tehty keskeisten riskien arviointi. Riskien lisäksi on esitetty niiden priorisointi, konkreettiset hallintatoimet, aikataulu ja vastuuhenkilöt.

Tämän riskienhallinnan tuloksena voidaan todeta, että tällä hetkellä viraston toiminnan ja vaikuttavuuden kannalta kaikkein kriittisintä on riittävien resurssien saaminen viraston eri tehtävien toimeenpanoon. Mikäli viraston määrärahat eivät ole riittävät asianmukaisen henkilömäärän palkkaamiseen ja tietojärjestelmäinvestointien toteuttamiseen, on riskinä viraston perustehtävien toimeenpanon vaarantuminen ja toimintatapojen kehittämisen pysähtyminen. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa viraston resursoinnista ja viraston johto resurssien suuntaamisesta viraston sisällä.

Voimassaolo, päivitys ja seuranta

Voimassaolo

Tulostavoiteasiakirjassa Energiaviraston tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle 2022–2025. Tavoitteet asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle 2022 ja kolmen seuraavan vuoden 2023–2025 tavoitteet asetetaan alustavina.

Päivitys

Tulostavoiteasiakirja päivitetään Energiaviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä vuosittain.

Tämä tulostavoiteasiakirja on päivitetty 27.11.2020 solmitun Energiaviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön välisen vuosia 2021–2024 koskevan tulostavoiteasiakirjan pohjalta. Päivityksessä on otettu huomioon muun muassa toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, valtion talousarvioesitys 2022 ja julkisen talouden suunnitelma 2022–2025 sekä työ- ja elinkeinoministeriön strategiakartta vuosille 2019–2023 ja TEM-konsernin digitulostavoitteet vuosille 2022–2025.

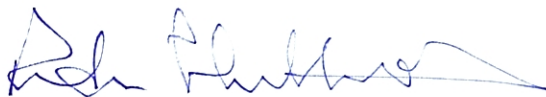
Seuranta

Energiavirasto raportoi tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi Energiaviraston tulossopimuksen toteutumista antamassaan tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Lisäksi ministeriö arvioi puolivuotistoteumaa loppuvuoden tulosneuvottelujen yhteydessä.

Allekirjoitukset

Helsingissä 26.11.2021

Riku Huttunen
Ylijohtaja
Työ- ja elinkeinoministeriö

Simo Nurmi
Ylijohtaja
Energiavirasto

Markku Kinnunen
Neuvotteleva virkamies
Työ- ja elinkeinoministeriö

Heikki Mannermaa
Talouspäälikkö
Energiavirasto

Liitteet

- Liite 1. Energiaviraston johdon katsaus vuodesta 2021
- Liite 2. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelma vuosille 2022–2025
- Liite 3. Energiaviraston riskienarviointi pohjautuen toimeenpanosuunnitelmaan vuosille 2022–2025

Liite 1. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2022–2025

ENERGIAVIRASTON JOHDON KATSAUS VUODESTA 2021

Energiavirasto on jatkanut eurooppalaisten sähkö- ja maakaasumarkkinoiden edistämistä osallistumalla aktiivisesti yhteistyövirasto ACER:n ja yhteistyöjärjestö CEER:n toimintaan. Pohjoismaisella tasolla virasto on jatkanut tiivistä viranomaisyhteistyötä NordREG:ssa. Eurooppalaisessa ja pohjoismaisessa viranomaisyhteistyössä keskeisessä asemassa ovat edelleen olleet EU:n sähkömarkkinoiden verkkosääntöjen sekä puhtaan energian paketin säännösten täytäntöönpano. Verkkosääntöjen täytäntöönpanossa painopiste on ollut alueellisissa koordinoituissa päätöksissä, jotka ovat koskeneet muun muassa alueellisen koordinoitikeskuksen perustamista sekä siirtymistä 15 minuutin taseselvitysjaksoon ja siirtoihin perustuvaan siirtokapasiteetin laskentaan. Baltian maiden sääntelyviranomaisten kanssa virasto on erityisesti edistänyt Suomen ja Baltian maiden yhteisten maakaasumarkkinoiden muodostamista.

Sähkön ja maakaasun vähittäismyyjien ja verkonhaltijoiden toiminnan valvonnassa haasteena on ollut viraston rajallinen toimivalta puuttua havaittuihin epäkohtiin sähkön vähittäismyyjien toiminnassa. Yksittäiset vähittäismyyjät työllistävät virastoa merkittävästi. Kesällä virasto ensimmäistä kertaa joutui antamaan toimintaohjeita asiakkaille ja jakeluverkonhaltijoille tilanteessa, jossa kolme vähittäismyyjää ei voinut enää jatkaa sähkön toimituksia asiakkailleen. Energiavirasto on myös jatkanut vähittäismarkkinoiden valvonnassa tiivistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa.

Helmikuussa 2022 tapahtuvan sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihtopalvelun (data-hub) onnistuneen käyttöönoton varmistamiseksi virasto on valvonut tiiviisti vähittäismyyjien ja verkonhaltijoiden käyttöönottovalmiuksien edistymistä yhdessä kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n kanssa.

Virasto perusti syksyllä 2019 Älyverkkoforumin tukemaan puhtaan energian paketin säännösten sekä työ- ja elinkeinoministeriön asettaman älyverkkotyöryhmän ehdotusten kansallista toimeenpanoa. Forumin työ päättyi elokuussa 2021. Älyverkkoforumin työn pohjalta virasto toimitti ministeriölle suosituksen sähkön myynnin ja jakelun maksujen yhteislaskutuksesta. Energiavirasto on tämän lisäksi toiminut yhteistyössä ministeriön kanssa puhtaan energian paketin täytäntöönpanoa koskevien säädösten valmistelussa.

Virasto nimettiin 1.9.2020 alkaen sähköalan riskeihin varautumisen toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomessa. Virasto on tehnyt varautumissuunnitelmien valmistelussa yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön, Huoltovarmuuskeskuksen ja Fingrid:n kanssa. Virasto toimitti kesäkuussa 2021 ministeriölle suosituksen sähkön toimitusvarmuuden tavoitetasoa kuvaavaksi luotettavuusstandardiksi, jonka valtioneuvosto vahvisti periaatepäätöksellä heinäkuussa.

Suomen maakaasumarkkinat avautuivat kilpailulle vuoden 2020 alussa. Energiavirasto on seurannut maakaasumarkkinoiden toimivuutta sekä ottaa huomioon siirtoverkonhaltijan ehtojen päivityksessä avoimilta markkinoilta saadut kokemukset.

Virasto on jatkanut REMIT-asetuksen mukaista energian tukkumarkkinoiden valvontaa ja puuttunut havaittuihin rikkomuksiin. Virasto on myös kehittänyt omia työkaluja markkinadatan ja epäiltyjen tapausten analysointiin.

Energiavirasto antoi vastaselityksensä markkinaoikeudelle Gasum Oy:n eriyttämistä koskevassa tuomioistuinosuudessa. Virasto esitti, että markkinaoikeus tekisi ennakkoratkaisupyyntönsä Euroopan unionin tuomioistuimelle, koska asiassa on ratkaisevasti kyse EU-oikeuteen perustuvien velvoitteiden tehokkaasta toteutumisesta. Koska asiassa sovellettava sääntely on lähtökohtaisesti EU-sääntelyä ja pohjautuu maakaasumarkkinadirektiivin säännöksiin, kyse on viime kädessä direktiivin tulkinnasta. Käsillä olevasta tulkintakysymyksestä ei ole unionin tuomioistuimen ratkaisua, ja lisäksi markkinaoikeuden käsittelyssä oleva seuraamusmaksuesitys on ensimmäinen laatuaan koko Euroopassa.

Sähkömarkkinalain muutokset astuivat voimaan 1.8.2021 ja Energiavirasto käynnisti näiden perusteella sähkönjakelun valvontamenetelmien päivittämisen. Lakimuutokset antoivat Energiavirastolle uusia työkaluja, joilla vaikuttaa siirtohintojen kehitykseen vaarantamatta modernin yhteiskunnan edellyttämien toimitusvarmojen ja älykkäiden sähköverkkojen kehittämistä. Virasto määräsi syksyn 2021 aikana, miten sähkönjakelun valvontamenetelmiä muutetaan yksikköhintojen, kohtuullisen tuottoasteen ja toimitusvarmuuskannustimen osalta 1.1.2022 alkaen. Virasto arvioi, että valvontamenetelmien muutosten kokonaisvaikutus laskee nykyisiin menetelmiin verrattuna sähkön ja -keluverkkotoiminnan kohtuullista tuottoa noin 295 miljoonaa euroa vuonna 2022.

Päästökaupassa tehtävät ovat painottuneet neljännen päästökauppakauden toimeenpanoon. Energiaviraston käsiteltäväksi tuli noin 510 päästölupahakemusta ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaa. Ensimmäiset neljästä kautta koskevat päätökset annettiin kesällä 2021 ja hakemuskäsittely jatkuu vuoden loppuun asti.

Virasto on vastannut kaikista päästöoikeuksien ilmaisjakoon liittyvistä viranomaistehtävistä 1.1.2021 alkaen. Vuonna 2021 virasto on jatkanut ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsunnitelmien käsittelyä ja keväällä 2021 annettiin alustavat ilmaisjakopäätökset jakokaudelle 2021–2025 noin 280 laitokselle. Lopulliset päätökset annettiin syksyllä 2021. Tehtävien siirron myötä virastolle siirtyi myös jonkin verran kolmatta päästökauppakautta koskevia ilmaisjakoasioita työ- ja elinkeinoministeriöstä. Kesän ja syksyn 2021 aikana Energiavirastolle tuli käsiteltäväksi ilmaisjakoa koskevat noin 280 tuotantotasoraporttia.

Vuonna 2021 Energiavirasto on hoitanut kaikki Kioton pöytäkirjaan ja ESD-rekisteriin liittyvät rekisteritoimenpiteet valtion tilinhaltijan toimeksiannosta. Päästökauppakauden vaihtuminen ja EU:n päästökauppajärjestelmän linkitys Sveitsin päästökauppajärjestelmään aiheuttivat muutoksia päästöoikeuksien ja hankeyksiköiden käyttöoikeuksiin sekä unionin rekisterin toimintoihin. Kauden vaihteesta johtuvia muutoksia on testattu unionin rekisterissä, niistä on tiedotettu käyttäjiä ja käyttäjille järjestetään koulutusta.

Virasto jatkoi projektia hallitusohjelman mukaisen päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensointijärjestelmän toimeenpanosta ja teki syksyllä 2021 vuotta 2020 koskevat maksatuspäätökset, jotka jäävät tämän järjestelmän viimeisiksi.

Uusiutuvassa energiassa tehtävät ovat painottuneet syöttötariffijärjestelmän hallintoihin ja valvonnan kehittämiseen, biopolttoaineiden kestävyysjärjestelmiä koskevien päätösten käsittelyyn ja biomassoihin laajentuvien kestävyystehtävien sekä energian alkuperätakuulainsäädännön tehtävien laajentumisen toimeenpanon valmisteluun ja uusiutuvan energian informaatio-ohjauksen toimeenpanon seurantaan. Lisäksi virastossa on valmisteltu jakeluvelvoitelain tehtävien toimeenpanoa, kun viranomaistehtävät siirtyivät vuoden 2021 alussa Verohallinnolta Energiavirastolle. Niin ikään tehtiin liikenteen vaihtoehtojen käyttövoimien latausinfotuen tarjouskilpailusta päätökset ja järjestettiin kilpailu neljännen kerran.

Energiatasehokkuusdirektiivin (EED) toimeenpanoon liittyvät keskeiset toimet olivat osallistuminen 9–11 artikloja koskevan säädösvalmistelun viimeistelyyn sekä ministeriön asiantuntijatuki komission 14.7.2021 antamaan direktiivin uudelleenkirjoitukseen liittyen. Syksyllä 2020 käynnistynyt työpajojen ja kokousten sarja jatkui keväälle 2021. Näissä tilaisuuksissa saatujen tietojen ja rivien välisen lukemisen pohjalta tehtiin yhteistyössä ministeriöiden ja sidostyhmiä kanssa arvioita tulevista muutoksista ja laskevat niiden vaikutuksista. Ajoissa käynnistetyt ja riittävästi resursoitunut asiantuntijatyön ansiosta kyettiin ministeriölle tuottamaan jo elokuussa kuvaukset, analyysit ja arviot kansallisen valmistelun tueksi. Työ jatkui vuoden loppuun saakka energiatyöryhmäkäsittelyn edellyttämässä rytmissä. Virasto osallistui myös rakennusten energiatasehokkuusdirektiivin tulevien muutosten arviointiin.

Energiatasehokkuussopimukset 2017–2025 ovat toimeenpanossa. Sopimuksista raportoidut vuotuiset energiansäästötulokset ovat edelleen erittäin hyvällä tasolla ja kattavuudet hieman kasvaneet. Seuraavasta vuonna 2026 käynnistyvistä sopimuskaudesta käytiin ensimmäiset sisäiset keskustelut yhdessä ministeriön ja Motivan kanssa.

Suurten yritysten pakollisten energiakatselmusten toisen valvontajakson toisen vuoden valvonta toteutui suunnitelman mukaisesti. Energiavaltaiselle teollisuudelle suunnatun uuden ns. syväselvitys-mallin pilotointi (12 projektia) valmistui kesäkuussa ja hyvien tulosten johdosta toteutetaan vielä toinen pilotointi. Ekosuunnittelun ja energiamerkinnän osalta virasto osallistui erilaisten horisontaaliasioiden valmisteluun ja käynnisti energiamerkinnän uudelleenskaalaukseen liittyvän laajan viestintähankkeen. Alueellinen energianeuvonta on täysivauhtisesti käynnissä kaikissa 18 maakunnassa ja vuoden 2020 IV lisätalousarviossa myönnettyä miljoonan euron lisämäärärahalla toteutetut viestintäkampanjat valmistuivat suunnitelman mukaisesti keväällä 2021. Sopimukset alueellisten toimijoiden kanssa ulottuvat huhtikuun loppuun 2023.

Vuonna 2021 tietojärjestelmäinvestoinnit kasvoivat merkittävästi. Viraston uudet ja laajentuneet tehtävät ovat vaatineet ja vaativat myös tulevana vuosina merkittäviä investointeja olemassa olevien tietojärjestelmien kehittämiseen sekä uusien tietojärjestelmien rakentamiseen.

Energiaviraston arkkitehtuurimalli (EFAD) kehittyi ja osana sen vahvistamista määriteltiin projekteissa noudatettava projektimalli uudelleen. Projektimalli pitää sisällään investoinnin tason määrittelyn, hyväksyntämenettelyt hankkeen aloittamiselle, järjestelmän toiminnallisuuksien ja ominaisuuksien prosessuaaliseen ja tekniseen katselmointiin, työmäärien arviointiin, tehtävien priorisointiin ja toteutumisen seurantaan, testaukseen ja käyttöönottoon. Kehitystyön rooleja tarkistettiin ja tarkennettiin, jotta ne vastavat paremmin käytännön tarpeita.

Suurimpana haasteena tietojärjestelmäinvestointien toteuttamisessa ovat olleet projektimallin sisäänajo ja se, että käytettävissä olevat resurssit on lähes täysin jouduttu kohdentamaan aikataulukriittisiin substanssijärjestelmiin. Järjestelmien selkärankana toimivia EFAD-mallin mukaisia taustajärjestelmiä on jouduttu kehittämään substanssijärjestelmien rakentamisen ohessa, mikä on heijastunut kaikkien projektien aikatauluihin.

Ylipäänsä Energiaviraston talouteen ja resursseihin sekä sitä kautta toimintaan vaikuttaa viraston määrärahojen niukkuus. Virastossa on jo vuosia noudatettu tiukkaa kulkua ja keskitytty vain strategisesti tärkeimpien asioiden hoitamiseen.

Liite 2. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2022–2025

ENERGIAVIRASTON TOIMEENPANOSUUNNITELMA VUOSILLE 2022–2025

Energiaviraston toimeenpanosuunnitelma on laadittu viraston strategian toimenpidepolkujen muotoon ja on esitetty seuraavissa kuvissa.

VISIO – Olemme kehittyvä, edistyksellinen ja arvostettu viranomainen

2022

2023–2024

2022

- Uudistamme viraston strategian, tahtamena 2020-luvun loppu
- Aloitamme toteuttamaan TEM:n v. 2021 teettämän viraston arvioinnin suosituksia
- Arvioimme järjestelmällisesti onnistumistamme viraston perustehtävien toteuttamisessa. Arviointi tehdään ryhmäkohtaisesti asiakas- ja sidosryhmäkyselyllä, joka pitää sisällään myös sisäisen arvioinnin
- Analysoimme tulokset, määritämme olennaiset kehittämiskohteet ja aloitamme niiden toteuttamisen
- Suunnittelemme riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan prosessin uudelleen ja projektoimme muutosten toteutuksen sekä uusimme viraston ohjeistuksen
- Jatkamme viraston viestinnän aktiivista kehittämistä, tavoitteena parantaa viraston julkista kuvaa sekä tarjota monipuolisesti ja aktiivisesti tietoa viraston tehtävistä ja onnistumisista niiden toimeenpanossa

- Jalkautamme viraston uudistuneen strategian
- Arvioimme järjestelmällisesti onnistumistamme tehtävienne toteuttamisessa
- Jatkamme viestintämme kehittämistä asiakaslähtoisemmäksi
- Viemme käytäntöön osaksi arjen työtämme uudelleen suunnitellun ja ohjeistetun riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan prosessimme
- Kehitämme järjestelmällisesti asiakaspalveluprosessejamme ja tietojärjestelmiämme saadun palautteen ja oman arvioimme pohjalta palvelumuotoilun tai vastaavan avulla
- Laadimme strategian viraston vaikuttamis- ja verkostoitumistyon tueksi

Energiavirasto on jatkuvasti kehittyvä, toimintatavoiltaan edistyksellinen ja asiakaslähtöinen viranomainen. Virasto on myös aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja.

2

Kuva 1. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston visioon liittyviä toimenpidepolkuja (1/2)

VISIO – Olemme kehittyvä, edistyksellinen ja arvostettu viranomainen

2022

2023–2024

2022

- Toimeenpanemme puhtaan energian paketin (mm. RED II, EED, EMD ja ETS sekä hallintomallin) ja Älyverkkofoorumin perusteella kansalliseen lainsäädäntöön viedyt uudet tehtävämme
- Osallistumme tarvittaessa TEM:n tukena EU:n 2030 tavoitteiden päivittämiseen liittyvään EU:n säädösvalmistelun (EED, RED II ja EPBD) kansalliseen taustatyöhön ja neuvotteluihin valmistautumiseen
- Vaikutamme lainsäädännön valmisteluvaiheessa hyvissä ajoin siihen, että ehdotettu sääntely on tehokkaasti toimeenpantavissa
- Autamme TEM:ä säädösvalmistelussa tarpeen mukaan, viemme työhömiin tietoa käytännön toimeenpanosta aktiivisesti, teemme aloitteita ym.
- Seuraamme sääntelyn kehittymistä myös EU:n tasolla aktiivisesti
- Koordinoimme sisäisesti ehdotetun lainsäädännön vaikutuksia viraston toimintaan

- Jatkamme uusien tehtävienne tehokasta toimeenpanoa, sekä aktiivista osallistumistamme sääntelyn valmisteluun

Viraston panos energiamarkkinoiden toimivuudessa ja ilmastotavoitteiden toteutumisessa on merkittävä.

3

Kuva 2. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston visioon liittyviä toimenpidepolkuja (2/2)

TOIMINTA-AJATUS – Olemme tehokas toimeenpanija, valvomme ja edistämme

energiavirasto

2022–

2022

- Energiavirastosta annettu lain (870/2013) 1 §:ssä on lueteltu kattavasti lainsäädäntö ja tehtävät, joista vastaamme
- Tehtäväkenttämme päivittyy erityisesti lainsäädännön muutosten myötä, mutta erityisesti ilmastopolitiikan osalta osin myös tulosohjausmenettelyn puitteissa
Uusia tehtäviä eri substanssialueillemme tulee näinä vuosina muun muassa ns. puhtaan energian paketin sekä 55-valmiuspaketin kansallisen toimeenpanon myötä (esim. RED II, EED, EMD, ETS sekä Älyverkkofoorum)
- Kehitämme järjestelmällisesti omaa toimintaamme, ja otamme siinä huomioon myös valtiohallinnolle asetetut kehittyvät hallinnolliset vaatimukset sekä virastosta v.2021 teetetyn arvioinnin tulokset
- Varmistamme TEM:n ja VM:n kanssa, että virasto saa riittävät resurssit oikea aikaisesti ja oikein mitoitettuna uusien ja muuttuvien tehtäviensä asianmukaiseksi hoitamiseksi

Energiavirasto toimeenpanee suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa.

Tehtävänsä virasto toteuttaa valvomalla ja edistämällä energiamarkkinoiden toimintaa ja ilmastotavoitteiden politiikkatoimien toteutumista.

4

Kuva 3. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien toiminta-ajatukseen liittyviä toimenpidepolkuja

STRATEGISET TAVOITTEET – Energiamarkkinat toimivat ja ilmastotavoitteet toteutuvat

energiavirasto

2022

2023-2024

2022

- Teemme vakituneet valvonta- ja edistämistehtävämme asianmukaisesti ja kehitämme niiden toimeenpanoa tarpeen mukaan sekä niiden lisäksi toteutamme seuraavat ajankohtaiset hankkeet
- Edistämme tehokkaasti toimivia sähkömarkkinoita ja verkkotoimintaa neuvottelemalla verkkosääntöjen mukaisten päätösten sisällöstä
- Jatkamme maakaasumarkkinaintegraatioon tähtäävää yhteistyötä Baltian maiden kanssa
- Valvomme datahubin käyttöönottoa, ja viemme sen valvonnan osaksi jatkuvia rutiinitehtäviämme
- Kehitämme SHV:n tietojen valvontaa ja parannamme sen käytettävyyttä kokemusten ja palautteen perusteella
- Määritämme uuden lain mukaisesti tehoreservin määrän ja hankimme tarvittavan kapasiteetin
- Pidämme huolta verkkotoiminnan lupaprosessin tehokkuudesta
- Valmistelemme sähkökrisisen varautumissuunnitelmiin liittyviä harjoituksia ja simulaatioita
- Tuemme tarvittaessa TEM:ä eurooppalaisten kaasun ja vetymarkkinasääntelyn kehittämisessä
- Kehitämme markkinavalvonnan järjestelmiä ja prosesseja vastaamaan lisääntyvää datamäärää
- Edistämme kulutusjoustojen hyödyntämistä sähkömarkkinoilla ja verkkotoiminnassa
- Viimeistelemme VERTTI-tietojärjestelmän kehitysprojektin
- Päivitämme valvontamenetelmät vuosille 2024–2031 avoimen ja riippumattoman prosessin myötä
- Käynnistämme tehokkaasti sähköverkkoyhtiöiden kehittämissuunnitelmien kautta investointien tehokkuusvalvonnan

- Toteutamme sähkön vähittäismarkkinoiden itsearvioinnin ja määritämme tarvittavat kehityskohteet
- Viimeistelemme valvontamenetelmien päivitysprojektin vuosille 2024–2031 ja annamme kaikille verkkohaltijoille niitä koskevat vahvistuspäätökset

Sähkö- ja kaasumarkkinat toimivat tehokkaasti mahdollistaen korkean toimitusvarmuuden sekä kohtuulliset ja kilpailukykyiset hinnat.

5

Kuva 4. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston strategisiin tavoitteisiin liittyviä toimenpidepolkuja (1/2)

STRATEGISET TAVOITTEET – Energiamarkkinat toimivat ja ilmastotavoitteet toteutuvat

energiavirasto

2022

2023-2024

2022

- Teemme vakiintuneet valvonta- ja edistämistoimiamme asianmukaisesti ja kehitämme niiden toimeenpanoa tarpeen mukaan sekä niiden lisäksi toteutamme seuraavat ajankohtaiset hankkeet
- Valmistaudumme EU:n hallintomallin mukaisten raportointien toimeenpanoon ja toteutamme ne sekä muut kv-raportoinnit aikateulussa ja riittävällä laatuosalla
- Viemme FINETS:n, ilmaisjakotFINETS:n ja REKA:n kehitysprojektit loppuun
- Jatkamme ilmaisjakotehtävien viemistä osaksi jatkuvia rutiinitehtäviämme
- Seuraamme Pariisin sopimuksen toimeenpanoon liittyviä neuvotteluita ja sitä miten niiden tulokset vaikuttavat tehtäviimme rekisterivalvojana
- Järjestämme infratuen tarjouskilpailuja kestävän kasvun ohjelman (ns. RRF-valine) puitteissa
- Käynnistämme kestävyyskriteerien valvonnan kiinteiden biomassojen osalta
- Käynnistämme jakeluvelvoitelain toimeenpanon
- Käynnistämme teollisuuden sähköistämistuen toimeenpanon
- Viemme toiminnanharjoittajien jalkivalvontatehtävät osaksi jatkuvia rutiinitehtäviämme (UE)
- Viemme alueellisen energianeuvonnan osaksi jatkuvia rutiinitehtäviämme
- Ylläpidämme ja kehitämme energiatehokkuussopimuksia keskeisenä EU:n energiansäästötavoitteiden toimeenpanokeinona
- Vaikutamme EU:ssa mm. komission päästökauppaa koskevien säädösten ja ohjeiden sekä EcoD-mukaisten energiatehokkuusvaatimusten valmisteluun
- Arvioimme SS-valmiuspaketissa ehdotetuista toimenpiteistä aiheutuvaa hallinnollista työmäärää ja resurssiterpeitä

- Toimeenpanemme EU:n hallintomallin mukaiset sekä muut kv-raportoinnit
- Varmistamme, että EED:n 7 artiklan energiansäästötoimet toteutuvat etupainotteisesti ja vähintään täysimääräisesti
- Hoitamme Kiiton pöytäkirjan toisen velvoitekauden täsmäytyskauden raportoinnin yhteistyössä YMN ja TK:n kanssa sekä toteutamme siihen liittyvät siirrot unionin rekisterissä
- Valmistelamme TEM:n tukene uutta v. 2026 käynnistävää energiatehokkuussopimusten järjestelmää
- Varmistamme SS-valmiuspaketin edellyttämän kansallisen lainsäädännön toteutettavuuden

Ilmasto-
tavoitteiden
politiikka-
toimien
hallinnointi
toteutuu
kustannus-
tehokkaasti
päästökaupan,
uusiutuvan
energian ja
energia-
tehokkuuden
osalta.

Kuva 5. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston strategisiin tavoitteisiin liittyviä toimenpidepolkuja (2/2)

KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT – Henkilöstömme ja toimintatapamme

energiavirasto

2022

2023-2024

2022

- Pidämme kiinni nykyisestä osaavasta henkilöstöstä ja jatkamme onnistuneita rekrytointteja
Viraston resurssien kasvaessa uusien tehtävien myötä, toteutamme rekrytoinnit harkitusti ja tarjoamme urapolkuja myös nykyiselle henkilöstölle
- Aloitamme viraston kannalta olennaisten kyvykkyyksien ja näiden mukaisten osaamistarpeiden määrittelyn ryhmäkohtaisesti
- Kehitämme henkilöstön osaamista työssä oppimisen lisäksi muutoinkin järjestelmällisesti ja järjestämme tähän aikaa
Hyödynnämme ulkoisten koulutusten lisäksi myös eOppivaa ja viraston Huippuvirkamies-koulutussarjaa

- Viimeistelemme viraston kannalta olennaisten kyvykkyyksien/osaamisten määrittelyn ja aloitamme osaamisemme kehittämisen tämän pohjalta
- Arvioimme onnistumistamme johtamisen (mm. 360-arviointi) ja työntekijöiden kehittämisessä sekä teemme tarvittavat korjaustoimenpiteet
Johtamisen kehittämisen tueksi toteutamme johtamisen II koulutusohjelman viraston esihenkilöille sekä koko henkilöstölle itsensä johtamisesta

Osaava, palveleva ja
kehittämishaluinen sekä
sitoutunut henkilöstö, joka
aktiivisesti keskustelee ja
vaikuttaa kotimaassa ja
kansainvälisesti.

Kuva 6. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston kriittisiin menestystekijöihin liittyviä toimenpidepolkuja (1/2)

KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT – Henkilöstömme ja toimintatapamme

energiavirasto

2022

2023-2024

2022

- Kehitämme tietojärjestelmäinvestointi-prosessiamme entistä suunnitelmallisempaan, tavoitteellisempaan ja tehokkaampaan suuntaan
 - ✓ Investoimme järjestelmäarkkitehtuurin yhteisen teknologiapohjaan (EFAD Stack: AMAT, IRT, DT, DigiSign, ServiceCenter, FormFactory, BoilerPlate, APIIt)
 - ✓ Sisäänajamme projektijohtamisen uuden mallimme
 - ✓ Kehitämme investointilaskentaa
- Viemme käytäntöön työympäristön kehittämisen tulokset ja pandemian pysyvät vaikutukset työnteon tapoihin eli monitilatoimiston tehokkaan käytön sekä työ- ja toimintatapojen muutokset

Lähtökohtana työnteon tapojemme kehittämisessä on se, että ihmiset/tiimit/ryhmät miettivät miten tekevät työtään, ja tämän perusteella viraston toimitila ja ohjeet sovitetaan palvelemaan näitä tarpeita
- Mietimme mitä tarpeita on johtajien ja tiiminvetäjien roolien selkiyttämiseen

- Jatkamme tietojärjestelmäinvestointien tehokasta toteuttamista
- Tuemme tehokkaiden ja tarkoituksenmukaisten työnteon tapojen kehittymistä arjen työssä
- Viemme käytäntöön johtajien ja tiiminvetäjien roolit siltä osin kuin on ollut tarpeita niiden uudistamiseen

Tavoitteelliset,
tehokkaat ja
ajankuvaiset
toimintatavat.

8

Kuva 7. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston kriittisiin menestystekijöihin liittyviä toimenpidepolkuja (2/2)

ARVOT – Kaikkea toimintaamme ohjaa neljä periaatetta

energiavirasto

2022

2023-2024

2022

- Päivitämme arvomme osana viraston strategian uudistamista

Varmistamme, että arvot ovat konkreettisia ja että virastossa on yhteinen näkemys niiden sisällöstä ja merkityksestä

- Otamme käyttöön arvomittariston, jolla sisäisesti järjestelmällisesti ja avoimesti arvioimme, miten mm. arvomme käytännössä toteutuvat

Avoimuus

Reiluus

Olellaiseen keskittyminen

Yhteisen hyvän puolesta
toimiminen

9

Kuva 8. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston arvoihin liittyviä toimenpidepolkuja

Liite 3. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2022–2025

ENERGIAVIRASTON RISKIENARVIOINTI POHJAUTUEN TOIMEENPANOSUUNNITELMAAN VUOSILLE 2022–2025

Energiaviraston riskien arviointi on laadittu viraston strategian toimenpidepolkujen pohjalta ja on esitetty seuraavassa kuvassa.

Riskien arviointia täydentää viraston erikseen tekemät riskien merkityksen arviointi ja priorisointi sekä riskien hallinnassa tarvittavien toimenpiteiden määrittelemine, vastuuttaminen ja aikataulutamine sekä toteutuksen seuranta.

1. Riskien tunnistaminen		
Tavoite/tehtävä, mihin riski vaikuttaa	Epävarmuus: Mikä uhkaa tavoitetta tai tehtävää	Riskin vaikutus: mikä on seuraus, jos kuvattu riski toteutuu?
Viraston uudet tehtävät	Lainsäädännön valmistelu viivästyy tai sääntelyn sisältö muuttuu viime metreillä	Toimeenpano voidaan joutua tekemään liian kiireessä, jolloin laatu ja aikataulu voivat kärsiä - epävarmuus siitä mitä ylipäänsä pitää panna toimeen
	Virasto ei ole ollut mukana tai sitä ei ole kuultu lainsäädännön valmistelussa	Lainsäädäntö ei välttämättä ole tehokkaasti toimeenpantavissa
	Virasto ei saa asianmukaisia lisäresursseja uusien (tai laajenevien, monimutkaisempien) tehtävien toimeenpanoon	Toimeenpano ei ole tarkoituksenmukaista tai pahimmassa tapauksessa sitä pystytään tekemään ollenkaan. Laatu ja aikataulut eivät ole asianmukaisia, jolloin viime kädessä asiakkaat - yritykset ja kansalaiset - kärsivät tästä Henkilöstön jaksaminen ja motivaatio kärsii
Viraston nykyiset tehtävät	Resursseja joudutaan suuntaamaan uusien tehtävien toimeenpanoon, jolloin nykyiset tehtävät kärsivät	Toimeenpano ei ole tarkoituksenmukaista tai pahimmassa tapauksessa sitä pystytään tekemään ollenkaan. Laatu ja aikataulut eivät ole asianmukaisia, jolloin viime kädessä asiakkaat - yritykset ja kansalaiset - kärsivät tästä Henkilöstön jaksaminen ja motivaatio kärsii
Henkilöstö	Työkuorma ja kiire vaikuttavat jaksamiseen ja motivaatioon Henkilöstön nykyisen osaamisen ja viraston tehtävien toimeenpanon jatkossa vaatimien osaamisten välillä on eroa Onko virasto houkutteleva työnantaja? Henkisen pääoman ja osaamisen vuotaminen esim. ministeriöihin tai valvottaviin yrityksiin	Osaamis- ja resurssivaje vaikuttavat työn tehokkuuteen, laatuun ja aikatauluihin » Henkilöstön työhyvinvointi laskee » Viraston asiantuntemukseen syntyy aukkoja, joiden paikkaaminen voi olla hankalaa tai vie pitkän ajan » Viraston valvonta- ja edistämistehtävien asianmukainen toimeenpano vaarantuu
Tietojärjestelmien kehittäminen	Ei ole resursseja toteuttaa tietojärjestelmäprojekteja » omat resurssit järjestelmäkehittämiseen ja projektijohtamiseen tai määrärahat investointeihin ovat riittämättömät Järjestelmänkehittämisen tai projektijohtamisen tai investointien suunnittelun osaaminen ei riitä järjestelmien kehittämiseen	Ei tehdä oikeita asioita, luodaan päällekkäisiä ja harkitsemattomia ratkaisuja, ylläpidon hankaluus ja kalleus, aikataulut eivät pidä, tietojärjestelmät eivät palvele tarkoitustaan » Budjetointi epäonnistuu, budjetti ylittyy, aikataulut eivät pidä, oleellisia ja epäolennaisia toimintoja ei onnistuta tunnistamaan, tehdään vääriä asioita » Tietojärjestelmät eivät ole tarkoituksenmukaisia eivätkä palvele odotetusti tai niiden käyttöönotto viivästyy » Viraston tehtävien toimeenpanoa ei pystytään tekemään joko ollenkaan tai se on tehotonta » Asiakkaiden tarvitsemat palvelut tai valvonta vaarantuvat tai ovat puutteellisia
Toimintaprosessit	Emme tee asioita tehokkaasti ja olennaiseen keskittyen	Resurssipula pahenee, resursseja käytetään 'väärin asioihin'.
Tietojärjestelmät ja niissä olevat tiedot	Järjestelmät joutuvat 'hakkeroinnin' kohteeksi	Yrityssalaisuudet vaarantuvat Viraston tehtävien toimeenpano vaarantuu
Virasto on arvostettu ja luotettu viranomaisena	Viestinnän resurssit ovat liian vähäiset asianmukaiseen ja monipuoliseen viestintään » Viraston virkamiesviesti ei tavoita poliitikkoja ja asiakkaita (kansalaiset, yritykset)	Suuren yleisön mielikuva virastosta ei vastaa viraston toimintaa ja tässä onnistumista ja vaikuttavuutta » Viraston viestit jäävät raflaavia otsikoita tarjoavien, mutta väärin ja suppean kuvan toiminnasta antavien viestien jalkoihin » Luottamus ja arvostus virastoon laskee » Sääntely ei kehity tarkoituksenmukaisesti